

חומרי נפץ

1954 - חוק חומרי נפץ, תשי"ד

פרק ראשון: הגדרות

הגדרות¹. בחוק זה -
"חומר-נפץ" - לרבות כל חומר שהממשלה הכריזה עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, כעל חומר-נפץ לענין חוק זה, וכן אביזריו של כל חומר-נפץ, לרבות פתיל, רקיטה, פצץ, תרמיל וכל הסגל או תכשיר אחר;
"חומר מאושר" - חומר-נפץ שהממשלה אישרה אותו, באכרזה שפורסמה ברשומות,
לענין חוק זה²;
"חומר בלתי-מאושר" - חומר-נפץ שאינו חומר-מאושר;
"ייצור" לענין חמרי-נפץ - הרכבתם של אותם חמרים מחלקיהם השונים, בכל תהליך שהוא, הפיכתם מחומר מסוג אחד לחומר מסוג אחר, שינויים, תיאומם לשימוש או תיקונם;
"כלי-הסעה" - כל כלי המשמש להסעת בני-אדם או משאות, ביבשה, בים או באוויר, בין מנועי ובין שאינו מנועי;
"מקום", לענין חמרי-נפץ - לרבות כלי-הסעה;
"בית-חרושת לחמרי-נפץ" - מקום שמייצרים בו חמרי-נפץ לפי חוק זה;

1. ס"ח 144, התשי"ד, עמ' 64.
תיקונים: ס"ח 352, התשכ"ב, עמ' 6;
ס"ח 788, התשל"ו (25.12.1975), עמ' 29;
ס"ח 1012, התשמ"א (12.3.1981), עמ' 140.
2. הממשלה אישרה, לענין חוק זה, את חמרי-הנפץ המפורטים להלן: -
סוג 1 - ג'לטינים לפיצוץ, ג'לטינים, דינמיטים.
סוג 2 - אמוניטים, אמונלים, טרי-נוטרוטולואן (ט.נ.ט.).
סוג 3 - אבק-שריפה שחור.
סוג 4 - כלורטים.
סוג 5 - פצצים.
סוג 6 - פתילים לפיצוץ.
(י"פ 357, התשי"ד, עמ' 1308).

"מחסן חמרי-נפץ" - מקום שמחסינים בו חמרי-נפץ לפי חוק זה;
"מכירה" - לרבות גרם מכירה וכל עיסקה, בתמורה או בלי תמורה, ובכלל
זה שכירות או מתן זכות-שימוש, והביטוי "קניה" יתפרש לפי כך;
"שר" - חבר הממשלה, במידה שהממשלה העניקה לו סמכות בביצוע חוק זה
1;
"מפקח" - מי שנתמנה על ידי שר כמפקח לצורך חוק זה.

פרק שני: ייצור חמרי-נפץ

ייצור חומר 2. לא ייצר אדם חומר מאושר אלא בבית-חרושת לחמרי-נפץ ולפי
היתר
מאת שר.

ייצור חומר בלתי מאושר
3. לא ייצר אדם חומר בלתי-מאושר אלא לשם נסיונות מדעיים בלבד ולפי
היתר מאת שר.

בית חרושת 4. לא יקים אדם בית-חרושת לחמרי-נפץ, לא יפעילנו ולא ינהלנו,
אלא
לפי היתר מאת שר ובמקום שעליו ניתן ההיתר.

פרק שלישי: החסנתם של חמרי-נפץ

החזקת חומר מאושר והחסנתו
5. לא יחזיק אדם חומר מאושר ולא יחסינהו אלא במחסן לחמרי-נפץ.

החזקת חומר בלתי מאושר
6. לא יחזיק אדם חומר בלתי-מאושר ולא יחסינהו, אלא לפי היתר-החסנה
מאת מפקח ואלא אם יוצר החומר לפי היתר כאמור בסעיף 3.

מחסן
7. לא יקים אדם מחסן לחומר-נפץ, לא יפעילנו ולא ינהלנו אלא לפי
היתר מאת מפקח ובמקום שלגביו ניתן ההיתר.

1. ראה העברת סמכויות בי"פ 341, התשי"ד, עמ' 829 לשר העבודה
(בהסכמת שר הבטחון) (ביצוע)
סעיפים 2, 3 ו-4 והתקנת תקנות), לשר העבודה (ביצוע סעיפים 5, 6, 7, 8,
10, 11 ו-12
והתקנת תקנות וכן מינוי מפקח לפי סעיף 1), שר המסחר והתעשייה (ביצוע
סעיף 9 והתקנת
תקנות) ושר העבודה (התקנת תקנות לפי סעיף 22(3)).

פרק רביעי: המסחר בחומרי-נפץ

מכירת חומר נפץ

וקנייתו

(תיקון התשל"ו) 8. לא ימכור אדם ולא יקנה חומר-נפץ ולא ישתמש בו אלא לפי היתר מאת שר.

יבוא ויצוא של חומר נפץ

9. לא ייבא אדם חומר-נפץ, ולא ייצא אותו אלא לפי היתר מאת שר.

הובלת חמרי נפץ 10. לא יעביר אדם חומר-נפץ ממקום למקום, אם בכלי-הסעה ואם באופן אחר, אלא לפי היתר מאת מפקח או באמצעות אדם שיש בידו היתר כזה.

פרק חמישי: סמכויות-עזר

הבטחת השמירה על הוראות החוק

11. (א) מפקח רשאי בכל עת לערוך ביקורת על מנת לבדוק אם ממלאים אחרי הוראות חוק זה.

(ב) בעריכת ביקורת לפי סעיף-קטן (א) רשאי המפקח -

(1) להיכנס בכל עת לכל מקום שיש לו יסוד להניח שמחזיקים בו חמרי-נפץ, או שמבצעים בו עבירה על הוראה מהוראותיו של חוק זה, ולבדוק כל דבר הנמצא באותו מקום, לרבות הפנקסים המתנהלים בו, וליטול דוגמה מכל דבר לשם בדיקה; אולם לא ישתמש מפקח בסמכותו לפי פסקה זו, לגבי מקום המשמש בית-מגורים בלבד, אלא על פי צו-חיפוש מאת בית-משפט מוסמך;

(2) להשתמש בכל הסמכויות הנתונות לפקיד-משטרה בדרגת מפקח בסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), והסעיפים 3 ו-4 לפקודה האמורה יחולו על כל הודעה שרשם המפקח תוך שימוש בסמכויות אלה.

(ג) כל אדם הנוגע בדבר חייב, ככל שיידרש לכך מאת מפקח, למסור לו ולשליחיו ידיעות ומסמכים, שלדעת המפקח יש בהם כדי להקל על ביצועו של חוק זה, אולם לא יידרש אדם למסור ידיעות ומסמכים שיש בהם כדי להפלילו.

צו-הפסקה 12. (א) נוכח מפקח, אגב עריכת ביקורת כאמור בסעיף 11, כי בחומר-נפץ

פלוני, נוהגים ייצור או תהליך-עבודה אחר, או החסנה או הובלה, שהן, לדעתו, בניגוד להוראה מהוראותיו של חוק זה, או שיש בהן, לדעתו, סכנה תכופה לחיי אדם, רשאי המפקח לצוות, בצו חתום בידו, להפסיק אותם ייצור, תהליך-עבודה, החסנה או הובלה עד שהמעוות יתוקן להנחת-דעתו

של המפקח; צו כזה ייקרא "צו-הפסק".
(ב) נתן מפקח צו-הפסק ולא בוצע הצו בתוך התקופה שנקבעה בו, רשאי המפקח לאחוז בכל האמצעים הדרושים לביצוע הצו, או לכפיית ביצועו.
(ג) מתן צו-הפסק וביצועו אין בהם כדי לפטור מאחריות פלילית לכל עבירה על הוראה מהוראותיו של חוק זה.

ועדת ערעור¹³. (א) שר המשפטים ימנה, לענין פרק זה, ועדת-ערעור של שלושה ובהם שופט אחד שישמש יושב ראש.
(ב) הודעה על הקמתה של ועדת-הערעור, על הרכבה ועל כתבתה תפורסם ברשומות.
(ג) (1) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות הקובעות את סדרי-הדין לפני ועדת-הערעור;
(2) ועדת-הערעור תקבע בעצמה את סדרי-דינה ככל שלא נקבעו בתקנות.

ערעור על צו-הפסק
¹⁴. (א) הרואה עצמו נפגע על ידי צו-הפסק או על ידי סירוב המפקח לבטל את הצו לאחר שתוקן המעוות, רשאי לערער לפני ועדת-הערעור.
(ב) הערעור יוגש לוועדת-הערעור בשני טפסים; טופס אחד תמציא הועדה למפקח שנתן את הצו.
(ג) הגשת ערעור על צו-הפסק אינה מעכבת את ביצוע הצו.
(ד) ועדת-הערעור רשאית לאשר צו-הפסק, לשנותו או לבטלו.
(ה) אין אחרי החלטת ועדת-הערעור ולא כלום.

הוראות כלליות בנוגע להיתרים
(תיקון התשכ"ב)¹⁵. (א) מי שמוסמך לתת היתר לפי חוק זה, רשאי לתת בתנאים ובסייגים שייראו לו, ומשעשה כן חייב בעל ההיתר למלא אחרי כל תנאי או סייג כזה. היתר לפי חוק זה יכול שיהיה כללי או מסוייג לחומר פלוני או לסוג פלוני של חמרים.
(ב) נותן ההיתר רשאי לדרוש מהמבקש, כתנאי קודם למתן ההיתר, כל תעודה שתסייע לו בשיקול-דעתו.

הצגת היתר¹⁶. (א) המייצר חומר-נפץ, או המחסין אותו, או המחזיק אותו בכל דרך אחרת, פרט להעברה בהיתר לפי חוק זה, יציג את ההיתר בכל עת במקום שבו הוא מייצר או מחסין או מחזיק אותו חומר כאמור.
(ב) המעביר חומר כאמור ישא את ההיתר כל זמן ההעברה.

סמכויות המשטרה
(תיקון התשמ"א)¹⁷. (א) בעל היתר לפי חוק זה חייב להראותו לכל שוטר הדורש זאת ממנו.

(ב) היה קצין משטרה בדרגת מפקח-משנה ומעלה הממלא תפקיד קצין חבלה משטרת סבור כי ייצורו של חומר נפץ או תהליך עבודה אחר, או שימוש, החסנה או הובלה של חומר נפץ נעשים בניגוד להוראה מהוראותיו של חוק זה או לתנאי או לסייג שבהיתר שניתן על-פיו, או שיש בהם סכנה לחיי אדם או לרכוש, רשאי הקצין, באישור מפקח, להורות על החרמתו או השמדתו של חומר הנפץ או על החסנתו במקום אחר או על כל פעולה אחרת הנראית לו נחוצה להרחקת הסכנה; היה הקצין סבור כי הסכנה תכופה, רשאי הוא להורות כאמור אף ללא אישור מפקח ולהורות על ביצוע מיידי.

(ג) הוראה כאמור בסעיף קטן (ב) רשאי הקצין שנתן אותה לבצעה בעצמו ורשאי הוא להטיל את ביצועה על שוטר, על המחזיק בחומר הנפץ, על האדם המטפל בו מטעם המחזיק, או על כל אדם אחר, ובלבד שיש להם לדעתו הכישורים המתאימים לבצע את ההוראה; ביצוע ההוראה יהיה באופן שלא יסכן חיי אדם או רכוש.

(ד) בעל חומר נפץ שעליו ניתנה הוראה לפי סעיף קטן (ב) רשאי לערער עליה, תוך ארבעה עשר ימים מיום שהודע לו עליה, לפני ועדת הערעור האמורה בסעיף 13, והוראות סעיף 14(ב) עד (ד) יחולו, בשינויים המחוייבים; הושמד חומר הנפץ על פי הוראה לביצוע מיידי, רשאית ועדת הערעור, אם מצאה שלא היה מקום ליתן הוראה להשמיד את חומר הנפץ, לפסוק למערער פיצויים מאוצר המדינה על אבדן חומר הנפץ.

(ה) הרואה עצמו נפגע מהחלטת ועדת הערעור רשאי לערער עליה, תוך שלושים ימים מהיום שהומצאה לו, לפני בית הדין האזורי לעבודה.

סמכויות עובדי הדואר והרכבת 18. היה לעובד-הדואר או לעובד-הרכבת יסוד להניח, כי חבילה או מטען אחר, שנשלחו או שהובלו בדואר או ברכבת או שנמסרו למשלוחאו להובלה כאמור, מכילים חומר-נפץ, רשאי הוא לפתוח אותה בנוכחות קצין-משטרה שדרגתו אינו פחותה מדרגת מפקח שני; הכילו החבילה או המטען חומר-נפץ, ובעלם אינו ידוע, יחולטו החבילה או המטען לאוצר המדינה.

פרק ששי: הוראות שונות

עונשין (תיקון התשל"ו) 19. (א) מי שעשה ללא-היתר לפי חוק זה דבר שעשייתו טעונה היתר כזה, או שהפר תנאי או סייג שבהיתר, או עבר על הוראות סעיף 5, דינו - מאסר שתי שנים או קנס חמישה-עשר אלף לירות או שני העונשים כאחד, וחומר-הנפץ שבו נעברה העבירה יחולט לאוצר המדינה.

(ב) מי שעשה אחת מאלה:

(1) הפריע למי שמוסמך לפעול לפי חוק זה בביצוע סמכויותיו או מנע זאת ממנו;

- (2) עבר על הוראות סעיף 11(ג);
- (3) מסר הודעה או מסמך לצורך חוק זה בידיעה שהם כוזבים בפרט חשוב, או שהיה לו יסוד להניח שהם כוזבים בפרט חשוב;
- (4) הפריע לכל אדם, או מנע ממנו, להתייצב לביקורת הנערכת לפי חוק זה או להיחקר בביקורת כזו;
- (5) עבר על הוראות סעיף 16,
- דינו - מאסר שנה או קנס חמשת אלפים לירות או שני העונשים כאחד.
- (ג) מי שגרם בזדון או מתוך רשלנות, להתפוצצות המסכנת חיי-אדם או רכוש, דינו - מאסר חמש שנים או קנס שלושים וחמישה אלף לירות או שני העונשים כאחד.

שותפות בעבירה 20. (א) נעברה עבירה כאמור בסעיף 19 ע"י חבר בני-אדם, מואגד או לא מואגד, אשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה חבר ההנהלה, מנהל, שותף או פקיד-אחראי של אותו חבר, אם לא יוכיח אחת מאלה:

(1) שהוא לא ידע על ביצוע העבירה;

(2) שהוא נקט כל האמצעים המתקבלים על הדעת בכדי למנוע את ביצוע העבירה.

(ב) מקום שנעברה בו עבירה לפי סעיף 19, אשם בעבירה גם המחזיק באותו מקום, אלא אם יוכיח כאמור בסעיף-קטן (א).

שמירת תוקף 21. האמור בחוק זה אינו בא לפגוע בכל סמכות שניתנה בחוק אחר ולא לגרוע מכל הוראה שבחוק אחר.

אי-תחולת החוק (תיקונים):

- התשכ"ב, התשל"ו 22. (א) הוראות חוק זה לא יחולו על -
- (1) ייבוא, ייצור, שימוש, החזקה, החסנה והעברה ממקום למקום של חמרי-נפץ בידי צבא-הגנה לישראל, משטרת ישראל ושירות בתי-הסוהר (להלן - הגופים הפטורים), ועל קניה ומכירה של חמרי-נפץ על-ידי אחד הגופים הפטורים, אלא שהחומר לא ייקנה אלא ממי שיש לו היתר-מכירה ולא יימכר אלא למי שיש לו היתר-קניה;
- (2) כלי-יריה כמשמעותו בחוק כלי-היריה, התש"ט-1949;
- (3) החזקה לשם מכירה של זיקוקין-די-נור בתנאים ובכמות שייקבעו בתקנות.
- (ב) שר הבטחון רשאי להורות כי מפעל פלוני ממפעלי מערכת-הבטחון או שלוחה פלונית משלוחותיה, דינם לענין סעיף-קטן (א)(1), כולו או חלקו, כדין גופים הפטורים; ובלבד שהודיע על כך בכתב למי שממונה על מתן ההיתרים שעליהם חלה ההוראה ולועדת-החוץ והבטחון; הוראה כאמור יכולה שתהיה לתקופה מסויימת או ללא הגבלת-זמן.

(ג) חומר-נפץ שנמסר מטעם צבא-הגנה לישראל לצורך אימונו של אדם הנמנה עם יחידה ששר הבטחון הכריז עליה ברשומות כיחידת-אימון לענין סעיף-קטן זה לא יחולו עליו ההוראות בדבר החזקת חומר-נפץ והעברתו ממקום למקום - לרבות נשיאתו על-ידי המתאמן תוך כדי אימונו, אם מלאו למתאמן שש-עשרה שנה והאימון נערך בהדרכת צבא-הגנה לישראל ובפיקוחו האישי של חייל שהוסמך כמדריך לענין סעיף-קטן זה לפי פקודת צבא-הגנה לישראל; ובלבד שאם לא היתה היחידה מוסד חינוכי המוחזק או המנוהל על ידי צבא-הגנה לישראל תהיה ההכרזה עליה כיחידת-אימון טעונה אישורה של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

העברת סמכויות²³. שר רשאי להעביר לאחר את סמכויותיו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, פרט לסמכות להתקין תקנות והסמכות למנות מפקח. הודעה על העברת סמכויות כאמור תפורסם ברשומות.

ביצוע ותקנות²⁴. (א) הממשלה רשאית להעניק לכל אחד מחבריה סמכות בביצוע חוק זה, לרבות התקנת תקנות בכל דבר הנוגע לביצועו כאמור¹.
(ב) הענקת סמכויות לפי סעיף-קטן (א) יכולה להיות כללית או מסוייגת.
(ג) הודעה על הענקת סמכויות לפי סעיף-קטן (א) תפורסם ברשומות.

ביטול²⁵. (א) בטלים -
(1) פקודת חמרי-פיצוץ, 1937;
(2) צו בדבר קניית חמרי-פיצוץ, השימוש בהם והובלתם, התש"ט-1949;
(3) תקנה 138 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945.
(ב) על אף האמור בסעיף-קטן (א), כל היתר שניתן לפי אחד החוקים המפורטים בסעיף-הקטן האמור יראו אותו מיום תחילת תקפו של חוק זה, כאילו ניתן לפי חוק זה.

תחילת תוקף²⁶. תקפו של חוק זה הוא מיום כ"ז באדר ב' התשי"ד (1 באפריל 1954).

משה שרת
ראש הממשלה
יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

1. ראה העברת סמכויות לשר העבודה ולשר המסחר והתעשייה בי"פ 341, התשי"ד, עמ' 829.